

PACHET DE ACTIVITĂȚI

Analiza logică a termenilor

10

Analiza logică a termenilor

1. Public țintă:

- Elevi din clasa a IX-a, la disciplina *Logică, argumentare și comunicare*, unitățile de învățare „Termenii” și „Definirea și clasificare”.

2. Timp:

- Între 3 și 4 ore.

3. Obiective de învățare:

Elevii vor putea să:

- rezolve exerciții cu termeni, definiții și clasificări, în urma reflecției asupra propriului consum media¹²
- identifice și clasifice termeni folosindu-se de exemple concrete din experiențele lor de viață cu diferitele media.
- identifice diferite caracteristici ale termenilor și raporturi logice între termeni în diverse media (știri, melodii etc.).
- analizeze utilizarea definițiilor în contexte concrete de viață (citirea „Termenilor și condițiilor” etc.).

4. Descrierea activităților:

- Exercițiile din acest pachet de activități diferă de celelalte de până acum în măsura în care nu sunt legate de un tip de activitate autonomă (de exemplu, un campionat de dezbateri). Aceste exerciții sunt punctuale și reprezintă o ilustrație a felului în care elemente media pot fi folosite pentru a dezvolta competențele specifice menționate în programa școlară a disciplinei Logică, argumentare și comunicare.
- În acest sens, te încurajăm să folosești aceste exerciții ca model pentru activități și în cadrul altor unități de învățare, atât la Logică, cât și la alte materii.
- Majoritatea exercițiilor de aici sunt interactive și presupun colaborarea și lucrul în echipă, dar și competiție între echipe. Toate exercițiile apelează la media folosite de elevi (muzică, filme, jocuri).

5. Desfășurarea activităților

Exercițiile următoare pot fi făcute la orice moment în cadrul unităților de învățare „Termenii” și „Definirea și clasificarea”.

---

¹² Vezi și pachetul de activități 1, mai ales jurnalul consumatorului de media.

Exercițiul 1. Spune-mi ce termeni folosești ca să-ți spun cine ești.

- Proiectează sau oferă elevilor tăi o listă cu următoarele titluri din mass-media:
  1. „Fost președinte RADET, despre căldura din București, la iarnă: Ce se poate face repede? Putem face o rugăciune” Digi24.ro, 09.10.2020.
  2. „De ce Nicolae Ceaușescu l-a transformat pe Moș Crăciun în Moș Gerilă. Cum arăta bradul în perioada comunistă” Playtech.ro, 19.12.2019.
  3. „Piton birmanez uriaș, prins de vânători de șerpi: ‘Nu am mai văzut o reptilă atât de mare, îmi tremurau mâinile!’” Digi Animal World.
  4. „Dumnezeul bețivilor! A scăpat teafăr din acest accident! Martorii l-au găsit mâncând sticksuri Citește întreaga știre: Dumnezeul bețivilor! A scăpat teafăr din acest accident! Martorii l-au găsit mâncând sticksuri” Libertatea, 23.10.2016.
  5. „Risc de pierdere a gândirii de urmaș, de la 1 octombrie. Ce trebuie să faci beneficiarii”
- Fie în echipe sau individual, cere-le elevilor să răspundă la următoarele întrebări:
  - a) Precizați tipul termenilor subliniați din titlurile de mai sus conform criteriilor de clasificare a termenilor din punct de vedere intensional.
  - b) Precizați tipul termenilor subliniați din titlurile de mai sus conform criteriilor de clasificare a termenilor din punct de vedere extensional.
  - c) Alegeți un titlu și reformulați-l folosind un termen care este clasificat din punct de vedere intensional și extensional în exact același mod ca termenul subliniat, dar care nu este sinonim cu termenul subliniat.
- Exercițiul poate fi făcut și cu titluri de melodii, de cărți, de filme etc.
- Poți să le dai fișe cu tabelul de mai jos (în care trebuie să marcheze cu un x categoria relevantă), pentru ușurarea activității de la a) și b):

TERMENUL									
Intensional					Extensional				
absolut	abstract	pozitiv	simplu		vid	singular	colectiv	vag	
relativ	concret	negativ	compus		nevid	general	distributiv	precis	

Exercițiul 2. Cine știe mai multe melodii?

- Formează echipe de câte 3 persoane
- Scrie pe tablă sau proiectează trei clase de termeni (de exemplu, abstract pozitiv vid)
- (5 min) Cere elevilor să găsească în 5 minute cât mai multe titluri de melodii care să conțină termeni care se încadrează în categoriile menționate de tine. Elevii se pot folosi de telefoane mobile.
- (5 min) După 5 minute (sau 10, tu decizi), cere elevilor să spună câte titluri au găsit. Echipa cu cele mai multe titluri corecte câștigă mini-concursul, dacă răspunsurile lor sunt corecte (le vei cere, desigur, să prezinte clasei rezultatele căutării lor)
- Opțional: ai putea să oferi un premiu simbolic sau bomboane câștigătorilor.
- Exercițiul se repetă cu alte exemple.

Exercițiul 3. Mima termenilor.

- Împarte clasa în două echipe mari (echipa „verde” de la perete, echipa „roșie” de la ferestre)
- Scrie pe tablă 3 clase de termeni (de exemplu, abstract pozitiv vid)
- (2 min) Una dintre echipe trebuie să aleagă un termen care întrunește caracteristicile enunțate de tine. Această echipă va transmite (în șoaptă / în scris, fără ca ceilalți colegi ai echipei adverse să audă) termenul ales reprezentantului echipei adverse.
- (1 min) Acesta din urmă va trebui apoi să mimeze termenul într-un minut echipei sale (fără să vorbească, doar prin semne și limbajul trupului). Echipa sa are un minut la dispoziție să ghicească termenul.
- Procedura se repetă inversându-se rolurile.
- O alternativă este ca, în loc de mimă, elevii să deseneze pe tablă figuri care să-i ajute pe colegii de echipă să ghicească termenul (fără să folosească cuvinte, desigur).¹³

Exercițiul 4. Raporturi logice în versuri.

- Formează echipe de câte 3 elevi.
- Notează pe tablă 2 tipuri de raporturi logice între termeni. De exemplu, raporturile de încrucișare și de contrarietate.
- (5 min) Cere-le elevilor să găsească cât mai repede cu putință o melodie a cărei versuri conține termeni diferiți aflați în raporturile logice menționate. De exemplu, melodia „Vama Veche” a trupei Vama Veche conține următoarele versuri: ”Se poate să fie zi / Se poate să fie noapte / Se poate să fie vară / La fel

---

⁸ Un exemplu amuzant: https://www.youtube.com/watch?v=X_kuC35F06E&ab_channel=SaturdayNightLive.

cum iarnă poate fi / Nisipul să fie ud / Iar marea, un pic amară”. Melodia are atât termeni care se află în raport de încrucișare („ud” și „amar”), cât și în raport de contrarietate („vară” și „iarnă”).

- Elevii ar trebui să anunțe când găsesc melodia care respectă condițiile date, iar tu vei nota ordinea în care au ridicat mâinile.
- (5 min) După ce te asiguri că suficiente echipe au găsit o astfel de melodie, rogi un reprezentant al celei mai rapide echipe să prezinte răspunsul lor, pe care îl verifici cu restul clasei. Dacă prima echipă a comis o greșeală, verifici răspunsurile următoarei cea mai rapidă echipă.
- Câștigătorul (cea mai rapidă echipă care dă răspunsul corect) primește un cadou simbolic.
- Exercițiul se poate repeta de câte ori este nevoie, adăugând raporturi logice până ajungi la toate cele 5 raporturi logice posibile.

Exercițiul 5. Definiții, termeni și condiții.

- Formează echipe de câte 3-4 elevi.
- (3 min) Cere fiecărei echipe să găsească pe telefoane în trei minute o listă cu „Termeni și condiții” ai unui produs de pe internet (sau ai unei aplicații de pe telefon). Cere apoi echipelor să prezinte clasei ce produse au ales, pe care le notezi pe tablă pentru evidență.
- (3 min) Discută cu elevii despre conceptul de „Termeni și condiții” și întreabă-i de ce un asemenea document este important și ce experiențe au avut ei cu asemenea documente. Discută cu ei care este rolul definițiilor într-un astfel de document.
- (7 min) Cere echipelor să extragă trei definiții din documentul de „Termeni și condiții” pe care l-au găsit și să le scrie în tabelul alăturat, notând de asemenea tipul de definiție care se aplică:

Definiendum	Definiens	Tip de definiție (după procedura de definire)*	Erori în definire (dacă se aplică)

- (7 min) Opțional. Cere-le să se gândească ei la un produs pe care îl vând și trebuie să scrie o listă de „Termeni și condiții”. Cere-le să creeze o definiție care respectă toate regulile unei definiții corecte, apoi să creeze o definiție care încalcă două dintre reguli.
- După ambele exerciții, o persoană din fiecare echipă care dorește prezintă propunerile echipei sale.

Exercițiul 6. Definirea în dezbaterile World Schools.

- Exercițiul acesta funcționează foarte bine dacă vei organiza și campionatul de dezbateri din Pachetul de activități 1 de mai sus.
- În dezbaterile World Schools, definirea termenilor este foarte importantă pentru cursul dezbaterii și uneori se ajunge la dispute pe definiții (mai ales la primii vorbitori ai fiecărei echipe). Discută despre această problemă cu elevii tăi și despre diferite abordări pentru a o evita.
- Împarte clasa în două echipe (echipa Guvernului și echipa Opoziției).
- Alege o moțiune pentru dezbateri și scrie-o pe tablă. De exemplu, „Știrile despre sport ar trebui să prezinte în mod egal știri despre sporturi de femei și sporturi de bărbați”.
- (5 min) Cere fiecărei echipe să definească termenii pe care ei îi consideră centrali în moțiune.
- (3 min) Roagă reprezentanții ai ambelor echipe să scrie definițiile la care au ajuns, fiecare în câte un colț al tablei (pe câte o tablă), și să le prezinte clasei apoi.
- (3 min) Împreună cu toată clasa, comparați definițiile. Dacă există un conflict, încercați să identificați sursa diferențelor. Găsiți o modalitate de soluționare a conflictului.
- Repetați exercițiul cu alte moțiuni.

Exercițiul 7. Rezolvă dezacordul.

- Exercițiul 3 este o variație a exercițiului 6. În fapt, este oglinda acestui exercițiu. De data aceasta se pornește de la argumente și se ajunge la definiții.
- Scrie o moțiune pe tablă. De exemplu, „Autoreglementarea este cel mai bun mod de a controla standardele publicitare”.
- Prin ridicarea mâinii, sondează câți elevi sunt de acord cu moțiunea, câți sunt în dezacord și câți se abțin. Formează trei echipe separate pe baza acestui sondaj.
- (5 min) Roagă fiecare echipă să se gândească la un argument pentru care (i) sunt de acord cu moțiunea, (ii) sunt în dezacord cu moțiunea, (iii) se abțin.
- (5 min) Fără să îi întrebi încă ce argument au elaborat, cere fiecărei echipe să scrie o definiție pentru termenii centrali ai moțiunii. De exemplu, pentru „autoreglementare”, „control”, „standard publicitar”.
- (5 min) Cere reprezentanților fiecărei echipe să-și prezinte argumentele și definițiile. La acest exercițiu foile de flipchart ar fi cele mai utile, dar se poate folosi și tabla.
- (5 min) Comparați foile de flipchart și discutați despre legăturile dintre argu-

- mente, definiții și poziționări. Dezbateți informal motiunea.
- Sondează din nou câtă lume e în dezacord.

Exercițiul 8. Clasifică formațiile.

- Roagă clasa să numească formații muzicale, pe care apoi le notezi pe tablă - până ajungi la 25.
- Formează echipe de câte 3-4 persoane.
- **(5 min)** Cere elevilor din fiecare echipă să clasifice formațiile muzicale listate și să deseneze un arbore al clasificării pe o foaie de flipchart, specificând criteriul clasificării.
- Toate foile de flipchart sunt lipite pe perete și sunt comparate.
- **(5 min)** Discută despre posibilele diferențe dintre fișele realizate și cere elevilor să justifice procedeele de clasificare alese.

Exercițiul 9. În ce categorie e filmul tău preferat?

- Muncă individuală.
- Roagă fiecare elev să noteze filmul său preferat și să identifice trei categorii / clase în care filmul se încadrează (film horror, film francez, film de autor etc.) și să numească criteriul clasificării.
- Pe bază de voluntariat, întreabă-i pe elevi ce au scris și discutați cu restul clasei.

